РЕПУБЛИКА СРБИЈА
УПРАВА ЗА ЈАВНЕ НАБАВКЕ

ЕФЕКТИ ПРИМЕНЕ НОВОГ ЗАКОНА О ЈАВНИМ НАБАВКАМА

(3. КВАРТАЛ 2013. ГОДИНЕ)

Подаци о јавним набавкама у трећем кварталу 2013. године имају посебан значај јер је то први извештајни период који у највећој мери обухвата поступке покренуте по новом Закону о јавним набавкама (ЗЈН). Наиме, нови ЗЈН почео је да се примењује од 1. априла 2013. године, па је велики број наручилаца покренуо поступке пре тог датума. Резултат је да је већина закључених уговора у другом кварталу била по поступцима који су били покренути током првог квартала. Стога се може сматрати да тек подаци о закљученим уговорима из трећег квартала (јул-септембар) одражавају ефекте новог ЗЈН, односно поступака покренутих после 1.априла 2013. године.

МАЊЕ ПОТРОШЕНО У ПРВИХ 9 МЕСЕЦИ 2013 НЕГО У ПРВИХ 9 МЕСЕЦИ 2012. ГОДИНЕ ЗА 230 МИЛИОНА ЕВРА

Када се упореди вредност набавки велике вредности у прва три квартала 2012 и 2013. године, уочава се да је, у периоду јануар – септембар 2013. године, потрошено **25,6 милијарди динара (или око 230 милиона евра**) мање него у истом периоду претходне године ***(Слика 1)***.

Слика 1

ДВОСТРУКО СМАЊЕЊЕ УДЕЛА НАБАВКИ МАЛЕ ВРЕДНОСТИ ПО НОВОМ ЗАКОНУ О ЈАВНИМ НАБАВКАМА

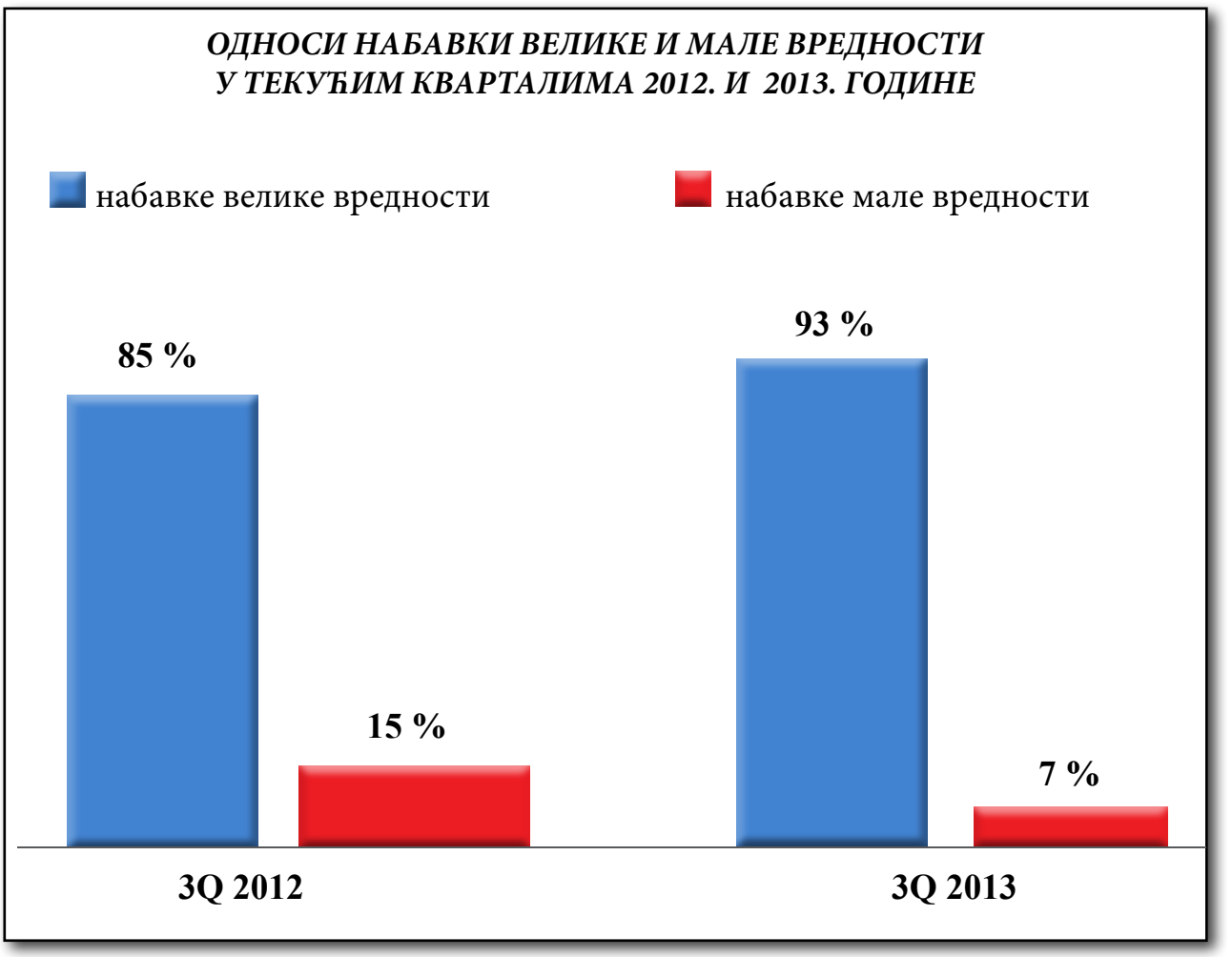

Слика 2

Пад удела малих набавки, до кога је дошло у трећем кварталу 2013. године, може се објаснити тиме да су наручиоци, због обавезног објављивања малих набавки на Порталу, изгубили мотив да уситњавају набавке како би избегли објављивање ***(Слика 2).***

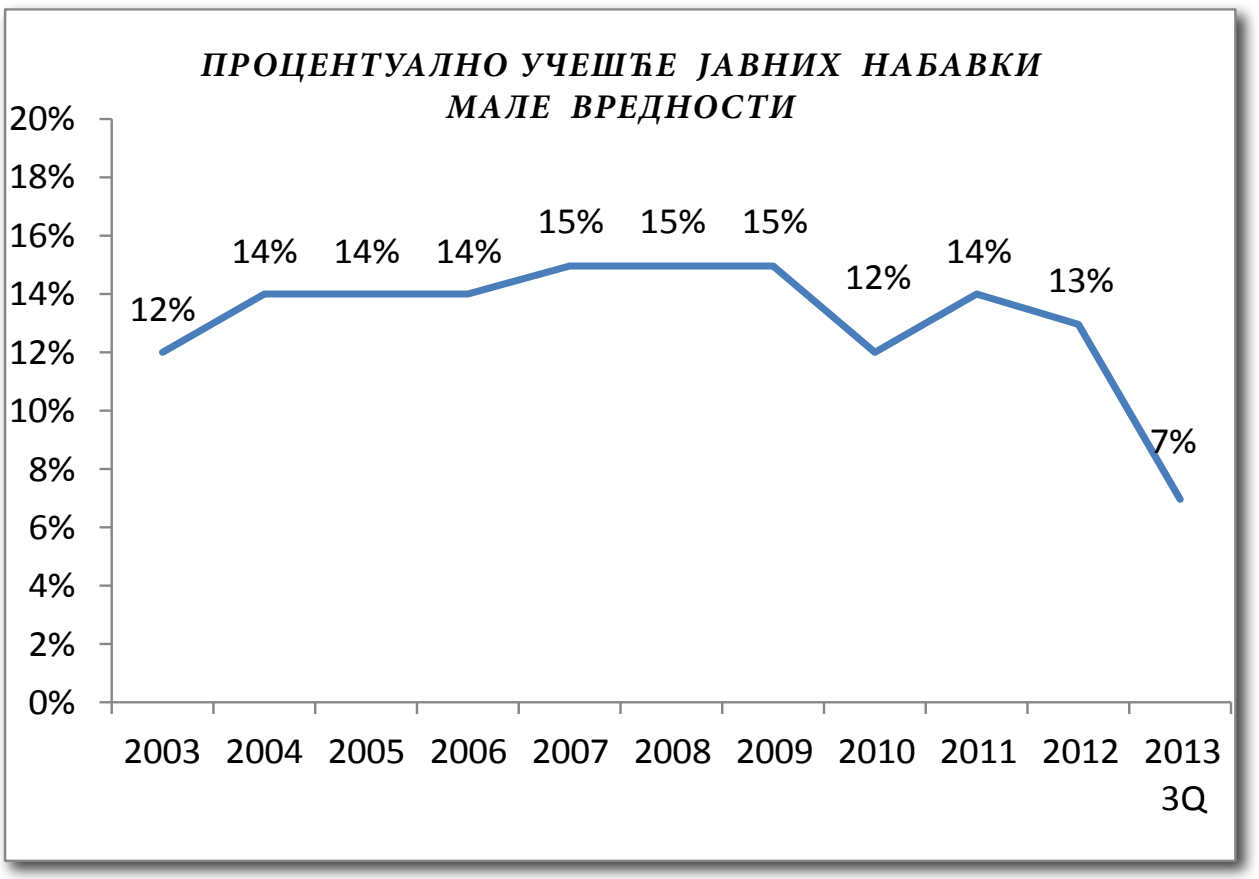

Слика 3

Учешће малих набавки, током читавог десетогодишњег периода, било је стабилно, све до трећег квартала 2013. године, када су регистровани ефекти примене новог закона по коме је објављивање набавки мале вредности постало обавезно и када је остварена пуна транспарентност ***(Слика 3)***.

ЗАСТУПЉЕНОСТ ПРЕГОВАРАЧКОГ И ОТВОРЕНОГ ПОСТУПКА: НОВИ И СТАРИ ЗАКОН

Слика 4

Подаци из табеле показују да је учешће отвореног поступка, као транспарентног и конкурентног у укупној вредности јавних набавки, по новом Закону, достигло 79%. То је највеће учешће у читавом једанаестогодишњем периоду од када се примењује закон о јавним набавкама ***(Слика 4)***.

Упоредо са растом учешћа отвореног поступка, дошло је до значајног смањивања учешћа преговарачког поступка без објављивања јавног позива са 28% у 2012. години на 10% у трећем кварталу 2013. године када се бележе пуни ефекти примене новог закона. То је најниже учешће овог поступка у читавом једанаестогодишњем периоду од када је почела примена закона о јавним набавкама. ***(Слика 5)***.

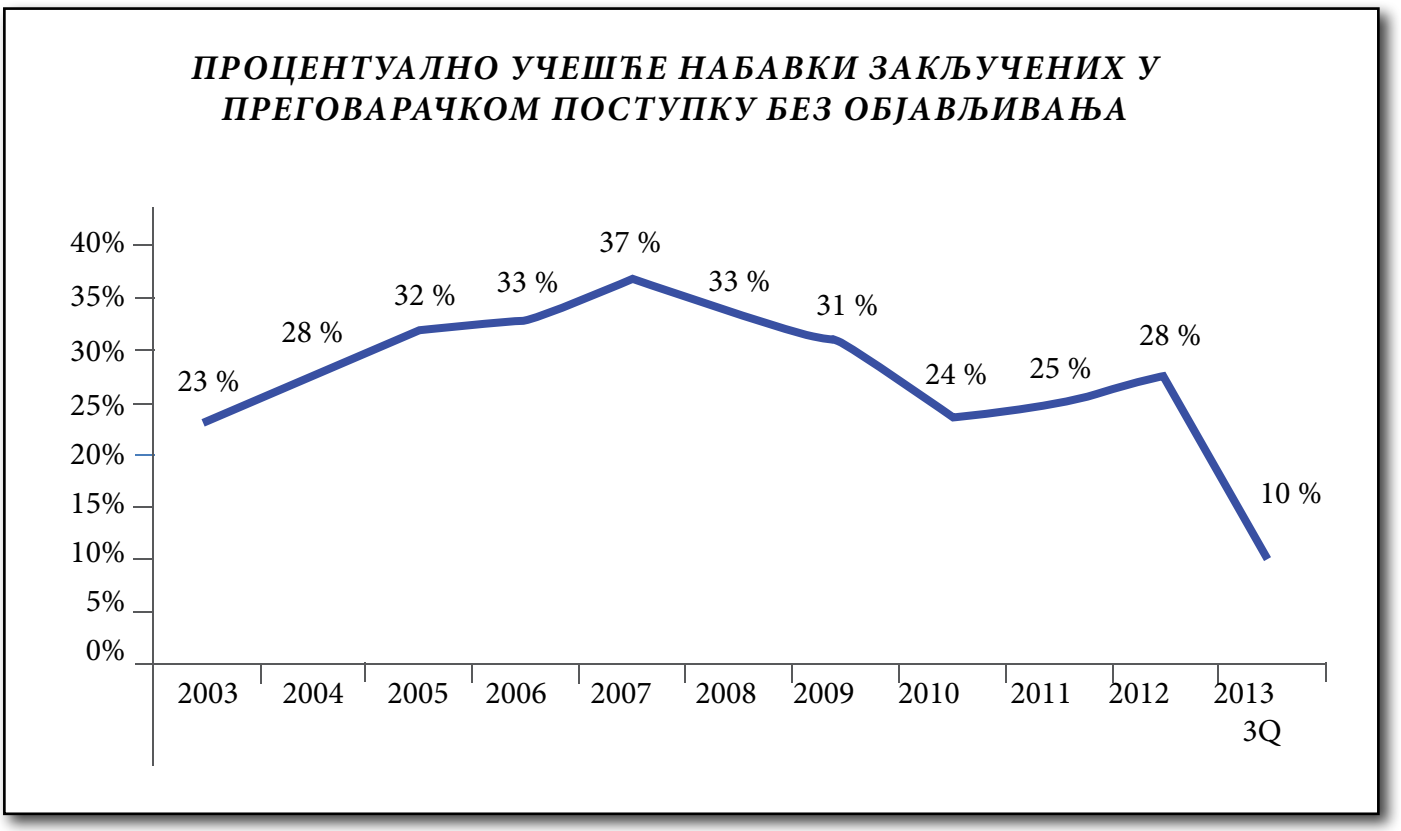

Слика 5

Може се оценити да је почетком примене новог ЗЈН дошло до напуштања наслеђене праксе по којој је 30 до 40% вредности набавки реализовано у преговарачком поступку без претходног објављивања**.**

ВРЕДНОСТ ПРЕГОВАРАЧКОГ ПОСТУПКА БЕЗ ОБЈАВЉИВАЊА: СТАРИ И НОВИ ЗАКОН

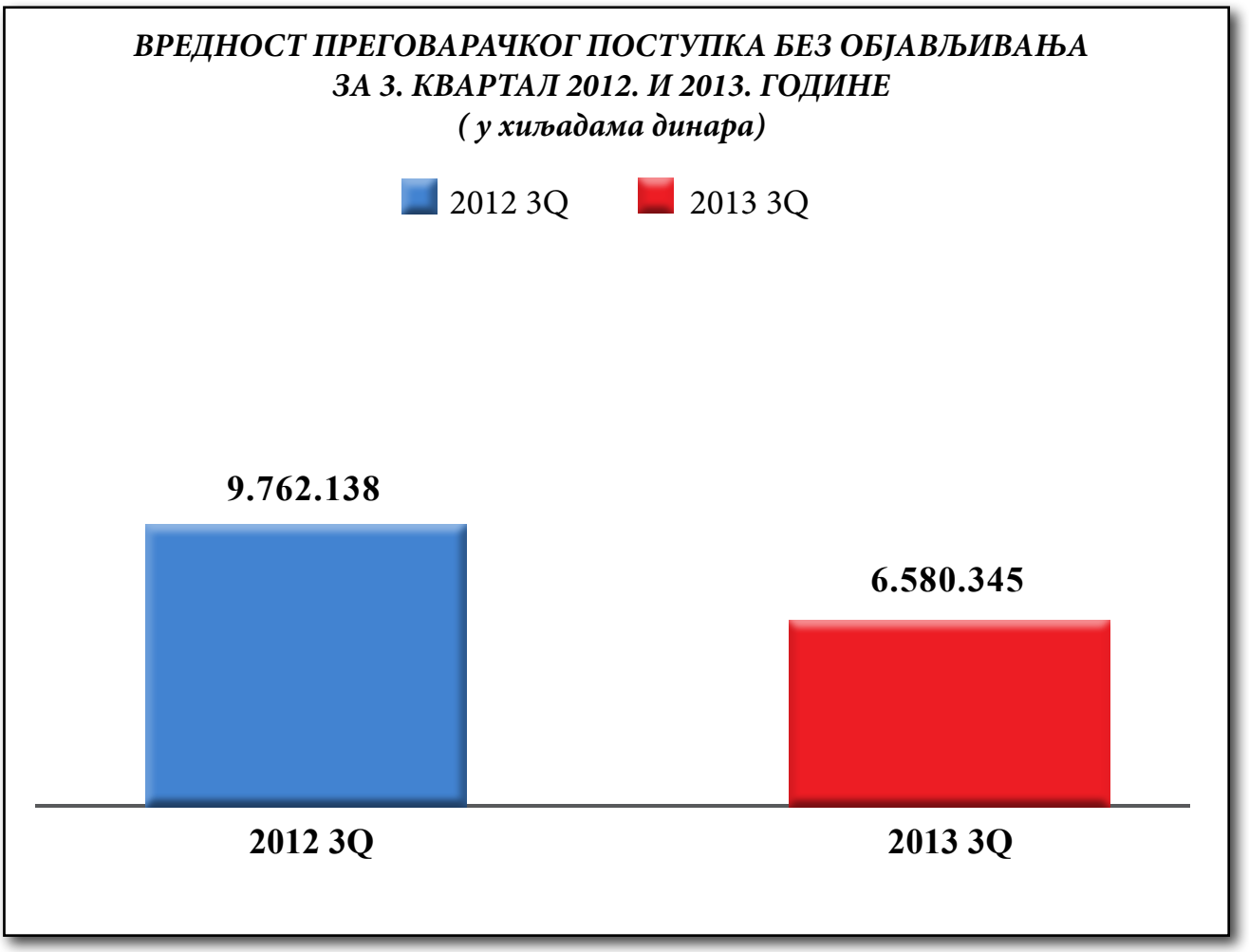

Слика 6

Као што се на ***Слици 6*** може видети, вредност преговарачког поступка без објављивања јавног позива смањена је**, са почетком примене новог ЗЈН,** за **3,2 милијарде динара** (са **9,8** на **6,6** милијарди динара) или за **1/3.**

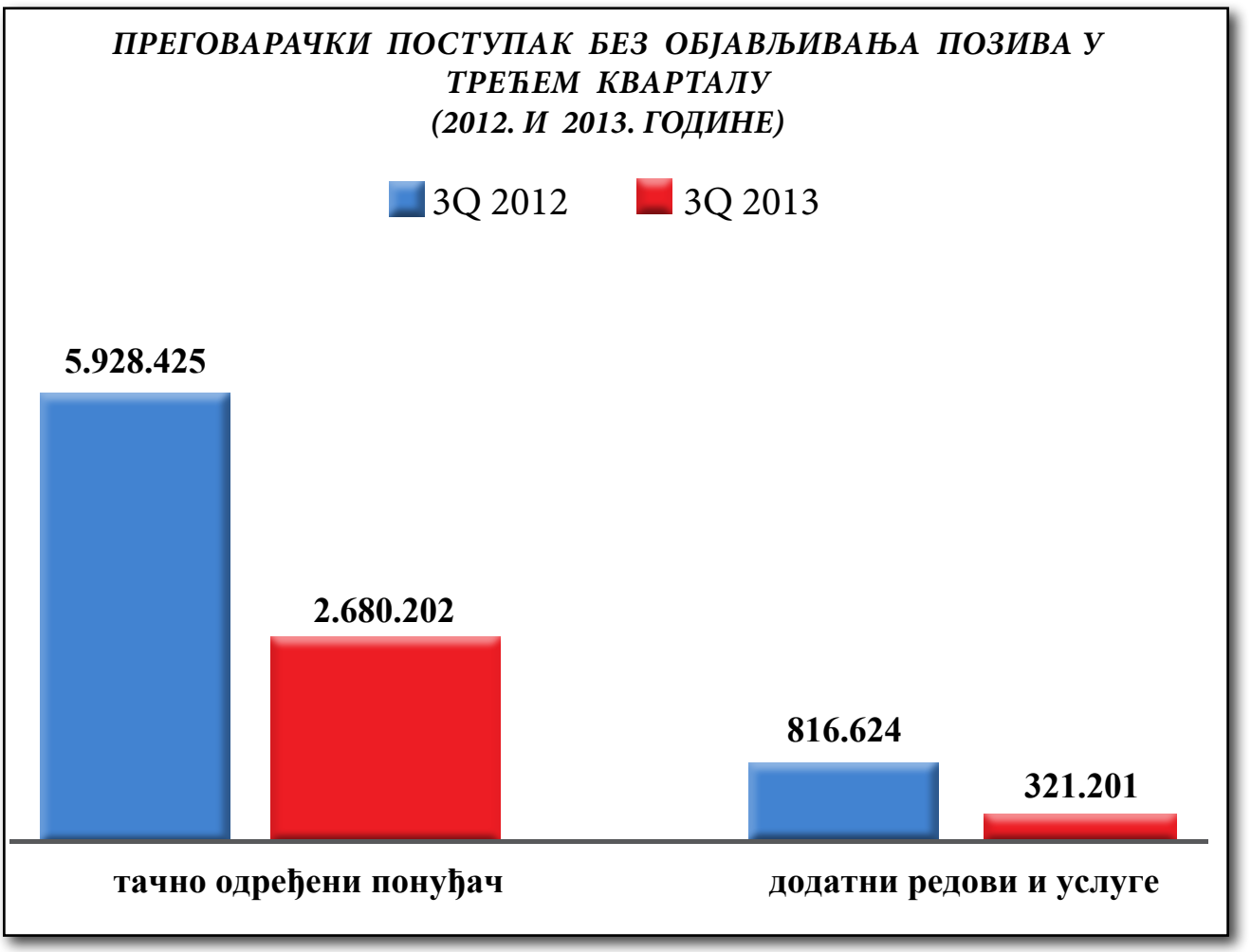

Слика 7

На ***Слици 7*** се види да су, по новом Закону о јавним набавкама, преполовљени преговарачки поступци са само једним понуђачем који због „техничких и уметничких разлога“ једини може да задовољи потребе наручиоца. То је поступак код кога је конкуренција у потпуности искључена и стога најнеповољнији за државу као купца, а уједно и најризичнији са аспекта могућих злоупотреба. Поред тога, два и по пута је смањена вредност додатних радова и услуга који су у претходном периоду носили значајан ризик од корупције.

РЕГИСТАР ПОНУЂАЧА – ЗНАЧАЈНО СМАЊИВАЊЕ АДМИНИСТРАТИВНОГ ОПТЕРЕЋЕЊА ЗА ПРЕДУЗЕЋА, УЧЕСНИКЕ У ПОСТУПЦИМА ЈАВНИХ НАБАВКИ

У трећем кварталу 2013. године, 1. септембра почео је са радом Регистар понуђача који води Агенција за привредне регистре.О томе колико је Регистар користан понуђачима сведочи њихово велико интересовање да буду уписани у Регистар. Како се кретао број регистрованих понуђача, од 1. септембра 2013. до 31. јануара 2014. године може се видети на ***Слици 8***.

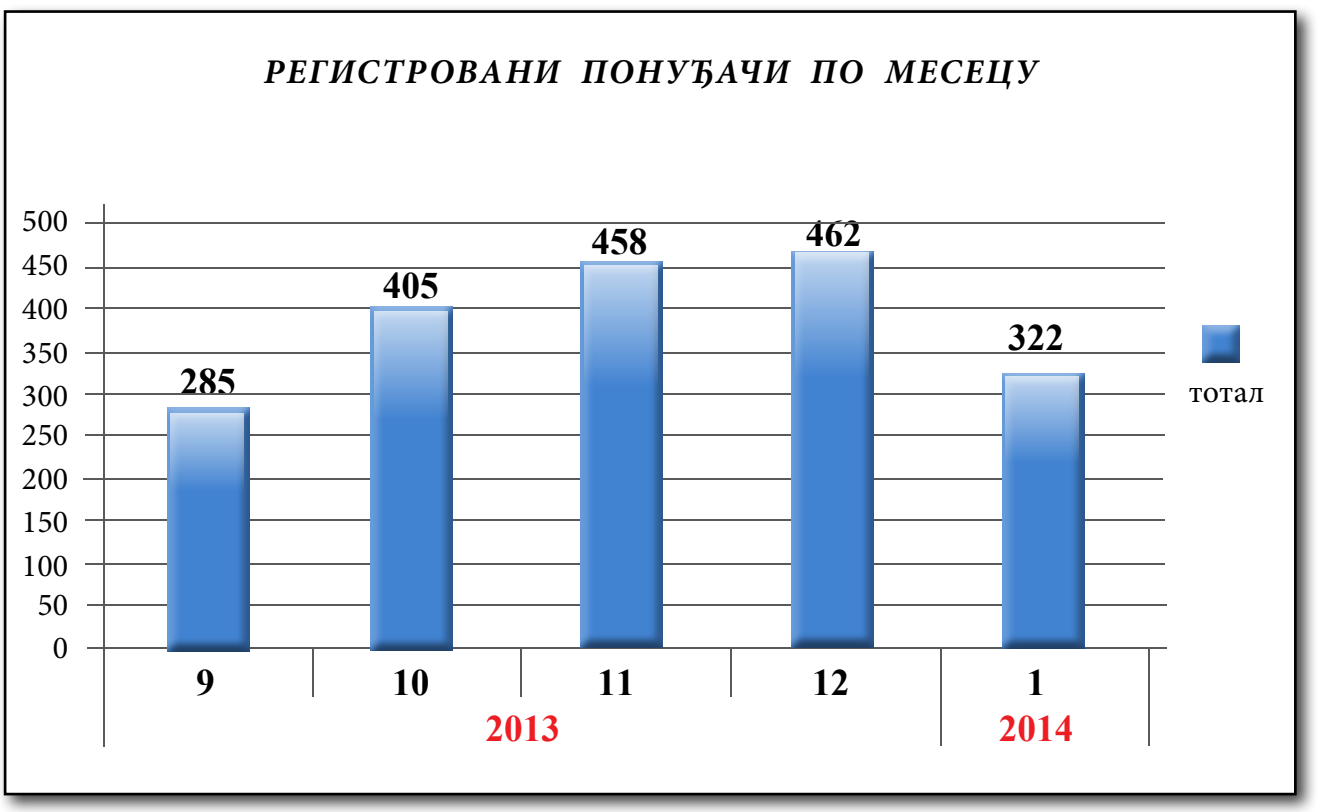

Слика 8

У посматраном периоду регистровано је укупно **1.932** понуђача, с тим да је из месеца у месец број регистрованих растао, осим у јануару 2014. године када је, због празника, тај број био нешто мањи.

ЗНАЧАНО ПОВЕЋАЊЕ ТРАНСПАРЕНТНОСТИ ЈАВНИХ НАБАВКИ ПО НОВОМ ЗАКОНУ – ПОРТАЛ ЈАВНИХ НАБАВКИ

Слика 9

Слика 10

Слика 11

Број посета Порталу значајно је порастао од 1. априла 2013. године захваљујући не само укључивању набавки мале вредности, већ и објављивању читавог низа докумената битних у поступку јавне набавке, као што су: конкурсне документације, мишљења Управе за јавне набавке за преговарачке поступке, измене уговора и сл ***(Слика 11)***. Значајан раст броја посета недвосмислено указује на позитивне ефекте које корисници Портала имају од њега.

УСПЕШНОСТ ПОСТУПАКА ЈАВНИХ НАБАВКИ

Преглед исхода поступака јавних набавки у трећем кварталу 2013. године (Табела 8, Слика 15) показује да је 9 од 10 започетих поступака успешно окончано. Уколико је набавка подељена по партијама, успешно спроведеном набавком се сматра уколико је за најмање 50% партија успешно спроведен поступак.

Слика 12

Може се закључити да је постојао висок степен успешности поступака јавних набавки имајући у виду да је **9 од 10 започетих поступака успешно окончано,** што сведочи о завидној ефикасности система у целини. Друго запажање је низак степен поништавања поступака јавних набавки: тек сваки стоти поступак је понишен пред Комисијом за заштиту права у поступцима јавних набавки.

www.ujn.gov.rs